

Książki o gitarze w Polsce (4)

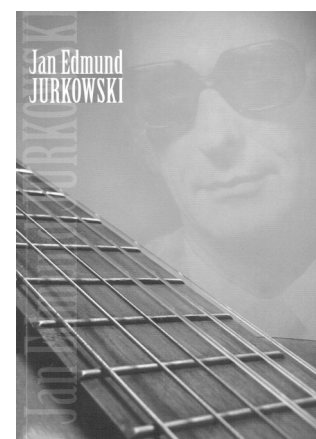
Wykonawstwo muzyki gitarowej

Wojciech Gurgul

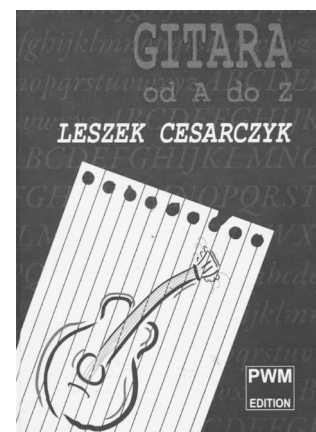
W czwartym artykule z cyklu o polskich książkach poświęconych gitarze omówionych zostało siedem publikacji; trzy z nich powstały w ośrodku katowickim (prace prof. Aliny Gruszki i dra hab. Marka Nosala). Z wyjątkiem wspomnieniowych publikacji o Janie Edmundzie Jurkowskim i Podlaskim Seminarium Gitarowym oraz nowego opracowania popularnonaukowej *Gitary od A do Z* reszta prac poświęcona jest zagadnieniu gitarowego wykonawstwa muzyki z różnych epok.

2009

Alina Gruszka, *Jan Edmund Jurkowski (1933–1989) in memoriam*, Katowice: Akademia Muzyczna im. Karola Szymanowskiego w Katowicach 2009, ISBN 978-83-85679-49-3, ss. 52.

Publikacja wydana została w 20. rocznicę śmierci Jana Edmunda Jurkowskiego, twórcy Śląskiej Jesieni Gitarowej i założyciela klasy gitary w katowickiej akademii muzycznej. Składa się ze szkicu biograficznego Jurkowskiego, wspomnień dotyczących jego osoby, szkicu na temat roli Jurkowskiego w rozwoju gitarystyki na Górnym Śląsku, a także artykułu Jurkowskiego *Rola pedagoga i ucznia w dążeniu do sukcesu artystycznego a przyczyny niepowodzeń wykonawcy* (przedruk z „Poradnika Muzycznego” z 1988 r.). Zawiera wiele fotografii i fragmentów partytur utworów Jurkowskiego, a całość uzupełniają trzy wykazy: absolwentów jego klasy, nagród zdobytych przez jego studentów oraz prac dyplomowych napisanych pod jego kierunkiem.

2010

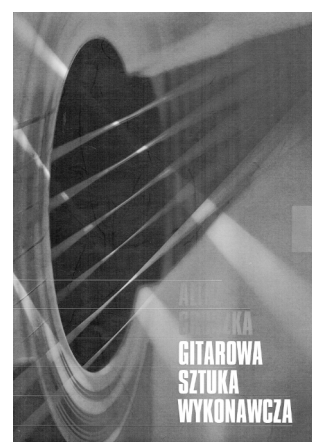
Leszek Cesarczyk, *Gitar od A do Z*, Kraków: Polskie Wydawnictwo Muzyczne 2010, ISBN 978-83-224-0913-8, ss. 325.

Publikacja oparta w swej idei na pracy prof. Józefa Powroźniaka o tym samym tytule. W założeniu autora miała być całkowicie nowym opracowaniem tematu, ze szczególnym uwzględnieniem ostatniej dekady XX i pierwszej dekady XXI wieku,

czyli okresu po wydaniu drugiej edycji pracy Powroźniaka. Składa się z dziewięciu rozdziałów: *Historia instrumentu; Gitara w Polsce; Literatura gitarowa; Czasopisma i wydawnictwa gitarowe; Nagrania muzyki gitarowej; Konkursy i festiwale gitarowe; Gramy na gitarze; Flamenco oraz Gitara elektryczna i akustyczna*. Pracę uzupełnia indeks nazwisk i indeks rzeczowy. Autor postanowił zachować formę popularnonaukową – również tutaj brak przypisów źródłowych (choć sama bibliografia jest zdecydowanie obszerniejsza niż u Powroźniaka). Niestety nie ustrzeżono się różnych błędów; pracę tę traktować należy przede wszystkim jako współczesny komentarz do *Gitary od A do Z* Powroźniaka z roku 1989.

2011

Alina Gruszka, *Gitarowa sztuka wykonawcza*, Katowice: Akademia Muzyczna im. Karola Szymanowskiego w Katowicach 2011, ISBN 978-83-932012-8-0, ss. 135.

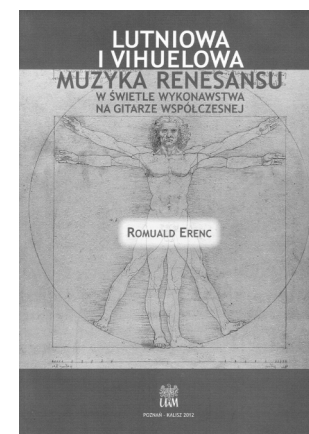
Praca prof. Aliny Gruszki składa się z dwóch części zatytułowanych kolejno *Wybrane zagadnienia dydaktyki muzycznej* oraz *Historyczne uwarunkowania wykonawcze muzyki dawnej*. Pierwsza z nich poświęcona jest w głównej mierze technice wykonawczej na gitarze klasycznej. W krótkich rozdziałach analizowana jest między innymi kwestia zmian pozycji, niezależności pal-

ców lewej ręki, technik arpeggio, tremolo czy legata gitarowego. Poruszone zostały także takie tematy jak trema, proces pracy nad utworem, a następnie przygotowania do występu. Część druga w równie skondensowanych rozdziałach przybliży wybrane zagadnienia z tak zwanego wykonawstwa historycznie poinformowanego, przedstawione w kontekście wykonawstwa dawnego repertuaru na gitarze. Prof. Gruszka omawia m.in. sylwetki Johna Dowlanda, Sylviusa Leopolda Weissa i Jana Sebastiana Ba-

cha, a także prezentuje różne barokowe formy muzyczne, analizuje barokową artykulację i zdobnictwo oraz nakreśla zasady czytania tabulatur lutniowych.

2012

Romuald Erenc, *Lutniowa i vihuelowa muzyka renesansu w świetle wykonawstwa na gitarze współczesnej*, Poznań-Kalisz: Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Wydział Pedagogiczno-Artystyczny 2012, ISBN 978-83-62135-58-5, ss. 80.

Książka poświęcona tematyce wykonawstwa renesansowej muzyki lutniowej i vihuelowej na gitarze klasycznej. Składa się z czterech rozdziałów: *Lutnia renesansowa a gitara współczesna; Vihuela a gitara współczesna oraz Analiza nagranych utworów w świetle wykonawstwa na gitarze współczesnej*. Autor nakreśla m.in. historię ruchu dwu-

dziesiętowiecznego wykonawstwa na dawnych instrumentach szarpanych oraz opisuje wyjątki z życiorysów artystycznych XX-wiecznych wirtuozów gitary w kontekście posiadania w repertuarze muzyki renesansowej. W rozdziale czwartym omówione zostały wybrane utwory autorów takich jak John Dowland, Luis de Narváez, Enríquez de Valderrábano, Vincenzo Capriola, Francesco da Milano, Giacomo Gorzanis, Alonso Mudarra, Giovanni Maria da Crema, Wojciech Długoraj, Miguel de Fuenllana i Marco Dall'Aquila. Wraz z publikacją wydana została płyta CD zawierająca omawiane kompozycje w wykonaniu Romualda Erenca.

2013

Waldemar Gromolak, *O pięknym dźwięku gitary klasycznej*, Radwanice: Wydawnictwo Muzyczne Absonic 2013, ISBN 978-83-62030-71-2, ss. 84.

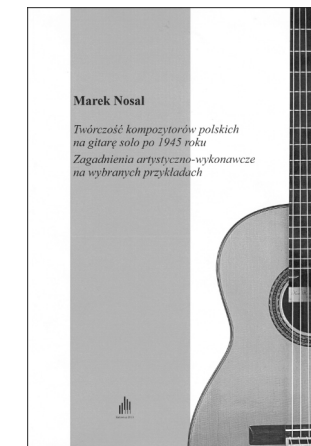
Publikacja oparta na pracy doktorskiej autora, obronionej w 2011 roku we wrocławskiej akademii muzycznej, zatytułowanej *Prawidłowe opanowanie gitarowych technik*

apoyando oraz *tirando* kluczem do swobodnego wyrażania myśli muzycznych. Pierwszą część rozprawy zajmuje dogłębna analiza zagadnień związanych z technikami *tirando* i *apoyando*, w tym aż 51 krótkich ćwiczeń poświęconych temu zagadnieniu. Druga część zawiera analizę wybranych fragmentów utworów (*Cavatina* Aleksandra Tansmana, *Tarantos* Leo Brouwera,

Julia Florida i *Vals* op. 8 nr 4 Agustína Barrios, *Concierto del Sur* Manuela Marií Ponce) pod kątem zastosowania tychże technik.

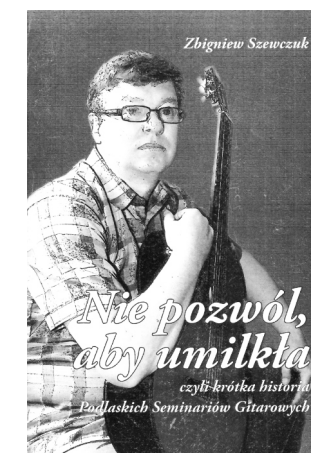
Marek Nosal, *Twórczość kompozytorów polskich na gitarę solo po 1945 roku. Zagadnienia artystyczno-wykonawcze na wybranych przykładach*, Katowice: Akademia Muzyczna im. Karola Szymanowskiego w Katowicach 2013, ISBN 978-83-85679-83-7, ss. 156.

Pierwsza publikacja starająca się podsumować rozwój powojennej polskiej literatury gitarowej, będąca punktem wyjścia do dalszych badań nad tym tematem. Składa się z dwóch rozdziałów: *Twórczość kompozytorów polskich na gitarę solo po 1945 roku* (o podrozdziałach: *Tło historyczne; Kontekst – gitara w muzyce orkiestrowej i kameralnej; Kontekst – koncerty na gitarę*

i orkiestrę; Twórczość na gitarę solo) oraz *Zagadnienia artystyczno-wykonawcze na przykładzie wybranych utworów*. Wybranymi i omówionymi (analiza formalna, kwestie interpretacyjne) przez autora kompozycjami są *Thema con variazioni* Jana Edmunda Jurkowskiego, *Cinq impromptus* Piotra Mossa, *Hexachord 1* Romana Haubenstocka-Ramatiego, *Canzonetta* i *Oberek nr 3* Witolda Szalonka, *Sonata* Andrzeja Krzanowskiego oraz *Recytatyw i aria* samego Marka Nosala. Do książki dołączona jest płyta CD zawierająca nagrania wymienionych kompozycji.

Zbigniew Szewczuk, *Nie pozwól, aby umilkła, czyli krótka historia Podlaskich Seminarium Gitarowych*, Biała Podlaska: 2013, ISBN 978-83-937723-0-8, ss. 84.

Niewielkich rozmiarów książeczka poświęcona jest historii dwunastu edycji (2001–2012) Podlaskiego Seminarium Gitarowego w Białej Podlaskiej, której organizatorem jest sam autor publikacji, Zbigniew Szewczuk. Praca podzielona jest na szesnaście krótkich rozdziałów – prócz omówienia każdej z edycji znalazły się w niej również dwa rozdziały poświęcone

założeniu publikacji, jak i samej imprezy, a także historia tradycji kulturalnych w Białej Podlaskiej oraz podsumowanie dotychczasowych edycji wydarzenia. Całość wieńczy garść wypowiedzi uczniów, rodziców i gości seminarium, dotyczących organizatora seminarium. Publikacja jest bogato ilustrowana zdjęciami oraz reprodukcjami plakatów i relacji prasowych z wydarzenia. ■